

Fimlab/Svarsskrivelse:

Analysverksamhet inom hälsocentralernas laboratorier i Österbottens välfärdsområde

Laborieverksamheten är en viktig del av all medicinsk verksamhet. Över 60 procent av vårdbeslut baseras på laborieundersökningar och de svar som erhållits från dem. Traditionellt har laborieverksamhet även bedrivits i små enheter. En modern laborieverksamhet som medicinskt är tillräckligt högklassig kräver att undersökningen av prover centraliseras till större enheter som analyserar undersökningarna, det vill säga diagnostiska enheter.

95 procent av laboriebesöken genomförs faktiskt vid en annan tidpunkt än vid besöket på mottagningen – vanligtvis antingen före mottagningen eller efter den. Därför hinner man gott vänta på att svaren ska bli klara vid centrallaboratoriet. Den akuta och jourmässiga laborieverksamheten är centraliserad till hälso- och sjukvårdsenheter med jour, där man också kan vårda patienter med akuta allvarliga sjukdomar, både kirurgiskt och med intensivvårdsmetoder. Vanligtvis tillhandahåller akutmottagningen inom primärvården en brådskande laborieverksamhet med hjälp av en modern, tillförlitlig och patientnära analysutrustning som möjliggör säkra och högklassiga vårdbeslut på akutmottagningen. Man kan fatta beslut om patientens vård på en och samma plats genast i samband med mottagningen. I enlighet med nivåstruktureringen är akutvården och jourverksamheten koncentrerad till jourenheterna inom hälso- och sjukvården. I ÖVPH-regionen tillhandahålls dessa tjänster av sjukhusenheterna i Jakobstad och Vasa.

En modern laborietjänst genomför provtagningen lokalt och effektivt. En effektiv paketering av prover minskar antalet rör som behövs och den totala provvolymen. Med optimala transportlösningar kan svarstiderna justeras så att de uppfyller det kliniska behovet. En modern laborieproduktion är mest produktiv och kostnadseffektiv när den är centraliserad till större centrallaboratorier, där man med hjälp av stora automationsanordningar kan analysera så många undersökningar som möjligt från samma prov samtidigt. Automationsanordningarna övervakar kvaliteten på proverna och metoderna samt säkerställer en enhetlig och stabil resultatnivå. Exaktheten vid mätning är i toppklass. Automationsanordningarna är snabba, kvaliteten är god och enhetskostnaderna betydligt lägre än i små apparater som kräver mycket manuellt underhåll och som tidigare traditionellt användes i laborierna på hälsocentralerna. Analyserna som utförs i ett centrallaboratorium minskar avsevärt de manuella faserna i behandlingen av prover och sparar arbetskraft.

Analys utförda i små enheter ger inget mervärde.

- I små enheter är kvaliteten på analyserna mer instabil, resultatnivån kan skilja sig från nivån i centrallaboratoriet, vilket gör vårdbesluten svårare.
- I små enheter finns många manuella arbetsmoment.
- Kommunikationsnäten och IT-anlutningarna i små enheter kräver mer underhåll och är jämförelsevis mycket dyrare än i centrallaboratoriet.
- Kostnaderna för underhållet av apparater i små enheter ökar kraftigt.
- Även upprätthållning av lokala analyser kräver kemistresurser och kvalitetskontrollprover, vilket ökar produktionskostnaderna avsevärt.
- Laborieutrustningen kräver ett stort utrymme och har särskilda krav på byggnadstekniken.
- Reagenser används inte optimalt i små enheter och deras produktion. Detta leder till svinn vilket i sin tur ökar kostnaderna.
- Allt kan ändå inte göras lokalt i små enheter, utan det krävs ytterligare prover, ytterligare rör, extra provhantering och små volymer ska transporteras till centrallaboratoriet.